

Mametraka ny Fahitana i Roma — Isa Valo

*Fototra Ambonin'ny Fasika: Ny Fandavana ny Fahamarinan'ny Faminaniana
ao amin'ny Advantisma Laodiseana*

Jeff Pippenger

2024-08-18

Tamin'ny lahatsoratra farany dia nanonona ireto tenin'i Jesosy manaraka ireto isika.

Mitandrema ny mpaminany sandoka, izay manatona anareo mitafy hodi-ondry, nefa ao anatin'ny dia amboadia mpiremby izy. Ny voany no hahafantaranareo azy. Moa manoty voaloboka amin'ny tsilo va ny olona, na aviavy amin'ny hery? Toy izany koa, ny hazo tsara rehetra mamoa voa tsara; fa ny hazo ratsy kosa mamoa voa ratsy. Ny hazo tsara tsy mahazo mamoa voa ratsy, ary ny hazo ratsy tsy mahazo mamoa voa tsara. Ny hazo rehetra izay tsy mamoa voa tsara dia hokapaina ka hatsipy ao amin'ny afo. Koa ny voany no hahafantaranareo azy. Tsy izay rehetra manao amiko hoe: Tompo ô, Tompo ô, no hiditra amin'ny fanjakan'ny lanitra; fa izay manao ny sitrapon'ny Raiko Izay any an-danitra. Maro no hanao amiko amin'izany andro izany hoe: Tompo ô, Tompo ô, moa tsy naminany tamin'ny anaranao va izahay? ary tamin'ny anaranao no namoahanay demonia? ary tamin'ny anaranao no nanaovanay asa lehibe maro? Ary amin'izany dia hambarako aminy hoe: Tsy mba nahalala anareo mihitsy Aho; mialà amiko, ianareo mpanao meloka. Koa na zovy na zovy no mandre izao teniko izao ka mankatò azy, dia hampitoviko amin'ny lehilahy hendry izay nanorina ny tranony teo ambonin'ny vatolampy; ary nilatsaka ny ranonorana, tonga ny riaka, nifofofoto ny rivotra ka namely izany trano izany; nefa tsy nianjera izy, satria naorina teo ambonin'ny vatolampy. Ary izay rehetra mandre izao teniko izao fa tsy mankatò azy dia hampitovina amin'ny lehilahy adala izay nanorina ny tranony teo ambonin'ny fasika; ary nilatsaka ny ranonorana, tonga ny riaka, nifofofoto ny rivotra ka namely izany trano izany; dia nianjera izy; ary lehibe ny fianjerany. Matio 7:15–27.

Ny fikomiana tamin'ny 1863 no manamarika ny fiandohan'ny Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito Laodiseana nanorina fototra sandoka teo ambonin'ny fasika. Ny fasika dia maneho ny foto-kevitra satana momba ny pluralisma, mifanohitra amin'ny Vatolampin'ny fahamarinana tanteraka. Ny fahamarinana tanteraka dia aorina eo ambonin'ny vavolombelona roa, ary ireo fahamarinana aseho eo amin'ireo tabilao masina roa an'i Habakoka, izay efa najoron'ny Advantisma tsikelikely ho anjorom-bala, dia nalaina avy ao amin'ny Baiboly ary nohamafisin'ny Fanahin'ny Faminaniana. Ireo fahamarinana ireo dia tanteraka.

“Mikatsaka ny hampivily ny sain'ireo rahalahintsika sy anabavintsika tsy hifantoka amin'ny asa fanomanana vahoaka hijoro amin'izao andro farany izao ny fahavalo. Natao hitarihana ny sain'ny olona hiala amin'ny loza mananontanona sy ny adidy miantefa amin'izao fotoana izao ny famitahany feno hafetsena. Heveriny ho zava-manana lanja kely ny fahazavana izay nentin'i Kristy avy tany an-danitra homena an'i Jaona ho an'ny olony. Ampianariny fa ny toe-javatra izay efa manakaiky indrindra antsika dia tsy manana lanja ampy ka tokony handraisana fiheverana manokana. Ataony tonga tsy manan-kery ny fahamarinana avy any

an-danitra, ary alainy amin'ny vahoakan'Andriamanitra ny fanandramany taloha, ka omeny siansa sandoka ho solony izy. 'Izao no lazain'i Jehovah: Mijanòna eo amin'ny lalana ianareo, ka izahao, ary anontanio ny amin'ny lalana fahiny, dia izay lalana tsara; ka mizora ao.' [Jeremia 6:16.]”

“Aoka tsy hisy hitady handrava ny fototry ny finoantsika,—dia ireo fototra izay napetraka tany am-piandohan'ny asantsika, tamin'ny alalan'ny fandalinana amim-bavaka ny Teny sy tamin'ny alalan'ny fanambarana. Efa nanorina teo ambonin'ireo fototra ireo isika nandritra ny dimampolo taona mahery. Mety hieritreritra ny olona fa nahita lalana vaovao izy, fa afaka mametraka fototra mafimafy kokoa noho izay efa napetraka; nefa fitaka lehibe izany. 'Fa tsy misy mahay manao fanorenana hafa afa-tsy izay efa natao.' [1 Korintiana 3:11.] Taloha, maro no niezaka hanorina finoana vaovao, hanangana foto-kevitra vaovao; nefa hafiriana no nijoroan'izany fanorenany izany? Tsy ela dia nirodana izany; fa tsy naorina teo ambonin'ny Vatolampy izany.” Testimonies, boky faha-8, 296–297.

Rehefa tonga ny 11 Septambra 2001, dia tonga koa ny ranonoran'ny Fanahy Masina.

“Ny orana fara dia hilatsaka amin'ny vahoakan'Andriamanitra. Anjely mahery iray no hidina avy any an-danitra, ary ny tany rehetra dia hihazavan'ny voninahiny.” Review and Herald, 21 Aprily 1891.

Rehefa noravan'Andriamanitra tamin'ny fikasihana iray monja ireo trano lehibe tao New York City, dia nanomboka nilatsaka ny ranonorana farany. Rehefa tonga ny 11 Septambra 2001, dia novohana ny vavahadin-drano ka navotsotra ireo foto-kevitra papaly.

“Amin'izao andron'ny faharatsiana manjaka izao, ireo fiangonana protestanta izay nandà ny hoe: 'Izao no lazain'i Jehovah,' dia ho tonga amin'ny toe-javatra hafahafa. Hiova ho an'izao tontolo izao izy ireo. Noho ny fisarahan'izy ireo amin'Andriamanitra, dia hikatsaka ny hanao ny lainga sy ny fivadiham-pinoana amin'Andriamanitra ho lalàn'ny firenena izy. Hiasa amin'ireo mpitondra ny tany izy ireo mba hamoaka lalàna hamerenana ny fahefana very ananan'ilay lehilahin'ny ota, izay mipetraka ao amin'ny tempolin'Andriamanitra ka maneho ny tenany ho Andriamanitra. Ny foto-kevitra romanina katolika dia horaisin'ny fanjakana eo ambany fiarovany. Tsy holeferina intsony ny fanoherana ataon'ny fahamarinan'ny Baiboly amin'izay tsy nanao ny lalàn'Andriamanitra ho fitsipiky ny fiainany.” Review and Herald, December 21, 1897.

Ny Patriot Act dia manamarika ny fiandohan'ny fiarovana ireo foto-kevitra katolika romana, izay mitarika tsikelikely ho amin'ilay lalàna momba ny Alahady izay ho avy tsy ho ela. Tamin'ny 11 Septambra 2001 dia nanomboka nitsoka ireo rivotra efatra izay maneho ny finoana silamo amin'ny loza fahatelo.

“Anjely no mitana ny rivotra efatra, izay aseho ho toy ny soavaly tezitra mitady hiala amin'ny famatorana ka hirohotra manerana ny tany rehetra, mitondra fandringanana sy fahafatesana eo amin'ny lalany.

“Moa hatory eo amin'ny sisin'ny tontolo mandrakizay va isika? Moa ho donam-poana sy mangatsiaka ary maty va isika? Endrey, enga anie ka ho ao amin'ny fiangonantsika ny Fanahy

sy fofonain'Andriamanitra, tsofina ao amin'ny olony, mba hitsanganany amin'ny tongony ka ho velona izy. Mila mahita isika fa tery ny lalana ary ety ny vavahady. Fa raha mandalo amin'ilay vavahady ety isika, dia tsy manam-petra ny sakany." Manuscript Releases, boky faha-20, 217.

Ny orana, ny rivotra, ary ny safo-drano dia tonga tamin'ny 11 Septambra 2001, ary ny fiangonana Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito Laodiseana dia nozahan-toetra tahaka ny Jiosy tamin'ny batisan'i Kristy, ary tahaka ny Protestanta nanomboka tamin'ny 11 Aogositra 1840.

Hatramin'izany fotoana izany ka hatramin'ny faminaniana fikomiana tamin'ny 18 Jolay 2020, dia nirodana tsikelikely ny tranon'ny Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito Laodiseana, tahaka ny nahazoana antoka fa nambara ho lao ny tempolin'ny Jiosy talohan'ny hazo fijaliana, ary tahaka ny nifindran'ny Protestanta ho amin'ny Protestantisma mpivadi-pinoana tamin'ny fahadisoam-panantenana voalohany tamin'ny 19 Aprily 1844.

Ny fihetsiketsehan'i Laodikia an'ilay anjely fahatelo dia niditra tamin'izay ho fizahan-toetra farany azy; ary tahaka ilay fizahan-toetra izay nanomboka tamin'ny 11 Septambra 2001, ny virijina dia nantsoina hiverina amin'ny lalana fahiny, izay fahamarinana fototra tsy ny an'ny fihetsiketsehana Millerita an'ilay anjely voalohany sy faharoa ihany, fa koa ny fahamarinana fototry ny fihetsiketsehan'ilay anjely fahatelo.

Ny tandindon'ny fandavana ireo fahamarinana fototra ireo eo amin'ny tontolon'ilay famitahana mahery dia ny hafatra nosoratan'i Paoly ao amin'ny Tesaloniana Faharoa. Izany hafatra izany no asehony ny "isan'andro" ao amin'ny bokin'i Daniela ho tandindona, satria tao amin'ny andalan-teny ao amin'ny Tesaloniana no nahatongavan'i William Miller hahatakatra fa ny "isan'andro" ao amin'ny bokin'i Daniela dia nisolo tena an'i Roma jentilisa.

Nisy boky nosoratana izay miresaka ny famaritana ny hoe "ny isan'andro" ao amin'ny bokin'i Daniela. Diso ny ankamaroany, kanefa raha maniry hamaky taratasy iray avy amin'ny teolojiana Advantista izay mahitsy momba izany ianao, dia azonao tadiavina ny hoe, The Mystery of the Daily, nosoratan'i John W. Peters. Tsy mikasa hiresaka io lafiny iray amin'ny hoe "ny isan'andro" io aho ato amin'ity lahatsoratra ity. Misy koa boky hafa izay mandrakotra ny tantaran'ny "iza, inona ary nahoana" nahatonga ny fomba fijery diso momba ny hoe "ny isan'andro" hiorina tamin'ny farany tao anatin'ny Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito Laodiseana.

Ny famaritana ny teny hebreo adika hoe "ny isan'andro", ary ny tantaran'ny fikomiana nanohitra ny fahamarinana fototra momba ny "ny isan'andro" izay nanomboka tamin-kafanam-po tamin'ny 1901, dia efa naseho matetika tao amin'ny Tabilao-n'i Habakoka ary koa tao amin'ireo lahatsoratra vao haingana momba ny bokin'i Daniela.

Tiako hotazonina amin'ity lahatsoratra ity ho amin'ireo toetra ara-paminaniana mifandray amin'ny tandindon'i Roma izay nolavina ny fifantohan-kevitra ny hoe "ny isan'andro." Izay rehetra manaiky marina tokoa ny fahefan'ny asa soratr'i Ellen White dia mila mamaky fotsiny izao manaraka izao mba hahafantarany izay tena fahatakarana marina momba ny hoe "ny isan'andro."

“Avy eo dia hitako mikasika ny ‘Isan’andro’ fa ny teny hoe ‘fanatitra’ dia nampidirin’ny fahendren’olombelona, ka tsy anisan’ny lahatsoratra; ary ny Tompo no nanome ny fahatakarana marina momba izany ho an’ireo izay nanandratra ny antson’ny ora fitsarana. Fony mbola nisy firaisan-tsaina, talohan’ny 1844, dia saiky niray saina avokoa ny rehetra tamin’ny fahitana marina ny amin’ny ‘Isan’andro;’ fa hatramin’ny 1844 kosa, tao anatin’ny fisavorovoroana, dia nisy hevitra hafa nekena, ka ny haizina sy ny fisafotofotoana no nanaraka.” Review and Herald, 1 Novambra 1850.

Ny fandavana ny fahatakarana nananan’i William Miller momba ny “fanatitra isan’andro” dia fandavana miaraka amin’izay koa ny fahefan’ny asa soratr’i Ellen White, satria hitany “fa nomen’ny Tompo ny fahatakarana marina momba izany ireo izay nitory ny antso ny amin’ny ora fitsarana.” Nampahafantarina azy koa fa ny fomba fijery hafa momba ny “fanatitra isan’andro” dia niteraka “haizina sy fisafotofotoana,” izay tsy toetran’i Kristy. Nankasitrahana’i Miller ho i Roma mpanompo sampy ny “fanatitra isan’andro” rehefa nandinika ny Tesaloniana Faharoa izy.

“Namaky hatrany aho, nefa tsy nahita tranga hafa izay nisehoan’izany [ny isan’andro] afa-tsy ao amin’i Daniela. Avy eo dia noraisiko [noho ny fanampian’ny concordance] ireo teny izay nifandray taminy hoe: ‘hesorina;’ izy no hanala ny isan’andro; ‘hatramin’ny andro hanesorana ny isan’andro,’ sns. Namaky hatrany aho, ka nihevitra fa tsy hahita fahazavana momba ilay andininy; nony farany dia tonga teo amin’ny 2 Tesaloniana 2:7, 8 aho. ‘Fa ny zava-miafin’ny tsi-fankatoavana dia efa miasa sahady; fa ilay manakana ankehitriny ihany no mbola hanakana mandra-panaisotra azy tsy ho eo amin’ny lalana, ary amin’izay dia haseho ilay ratsy fanahy,’ sns. Ary raha tonga tamin’io andininy io aho, endrey, nahagaga ny fahazavana sy ny voninahitry ny fahamarinana niseho! Ao izany! Izany no isan’andro! Koa ankehitriny, inona no tian’i Paoly holazaina amin’ny hoe ‘ilay manakana ankehitriny,’ na misakana? Ny hoe ‘olona mpanota,’ sy ilay ‘ratsy fanahy,’ dia ny Fanjakana Papaly no tiana holazaina. Koa inona ary no manakana ny Fanjakana Papaly tsy hiseho? Nahoana, dia ny Fivavahan-tsampy izany; koa noho izany, ‘ny isan’andro’ dia tsy maintsy midika hoe Fivavahan-tsampy.” —William Miller, Second Advent Manual, pejy 66.” Advent Review and Sabbath Herald, 6 Janoary 1853.

Farany, ny Advantisma Laodiseana dia nanilika ny fahatakarana marina izay nomena an’i Miller sy ireo izay nanandratra ny antson’ny ora fitsarana, ka nosoloany ny hevitra dison’ny Protestantisma niodina fa ny “isan’andro” dia maneho ny asa fanompoan’i Kristy ao amin’ny fitoerana masina. Mampihomehy sy tsy azo ekena amin’ny lafiny maro izany fahatakarana izany; nefa mihoatra noho ny maha-diso azy, dia milaza izy fa tandindon’i Satana no tandindon’i Kristy.

“Koa na dia i Satana aza no asehon’ilay dragona indrindra indrindra, amin’ny heviny faharoa kosa dia tandindon’i Roma jentilisa izy.” The Great Controversy, 439.

I Miller dia namaritra ny hoe “ny isan’andro” ho Roma jentilisa, dia ilay dragona; nefa ny Advantisma Laodiseana dia nandray avy tamin’ny Protestantisma lavo ny hevitra fa izany dia maneho ny asa fanompoan’i Kristy ao amin’ny fitoerana masina any an-danitra. Ny fandavana ny famaritan’i Miller ny hoe “ny isan’andro” ho Roma jentilisa dia maneho fandavana fahamarinana iray izay aseho eo amin’ireo tabilao masina roa, izay fahatanterahan’ny Habakoka toko faharoa. Noho izany dia fandavana fahamarinana fototra izany, tahaka ny nandavana ireo impito ao

amin'ny Levitikosy enina amby roapolo.

Ny handà ny fahamarinana izay milaza fa ny “isan'andro” dia maneho an'i Roma jentilisa, dia ny handà ny fototry ny Advantisma sy ny fahefan'ny Fanahin'ny Faminaniana. Ny famantarana tandindon'i Satana ho tandindon'i Kristy dia mitovy amin'ny famantarana ny asan'i Kristy ho asan'i Satana.

“Tamin'ny nandavan'ny vahoaka jiosy an'i Kristy no nanaovany ilay ota tsy azo avela; ary amin'ny fandavantsika ny fanasan'ny famindram-po dia mety hanao izany hadisoana izany koa isika. Manome tsiny sy manala baràka ny Andrianan'ny aina isika, ary mampahamenatra Azy eo anatrehan'ny synagogan'i Satana sy eo anatrehan'ny tontolo eny an-danitra, rehefa mandà tsy hihaino ny irany voatendriny isika, fa kosa mihaino ny irak'i Satana, izay mitaona ny fanahy hiala amin'i Kristy. Raha mbola manao izany ny olona iray, dia tsy hahita fanantenana na famelan-keloka izy, ary amin'ny farany dia ho very tanteraka ao aminy ny faniriana hihavana amin'Andriamanitra.” Ilay Fitiavan'ny Vanim-potoana Rehetra, 324.

Rehefa nolavin'ny Advantista Laodiseana ny fahatakarana fototra momba ny “fanatitra isan'andro” sy ny impito, dia tsy ny fahefan'ny Fanahin'ny Faminaniana sy ny fanorenana ihany no nolaviny, fa nolaviny koa ny asan'i William Miller, izay notarihin'ny anjely Gabriela sy anjely hafa ho amin'ireo fahatakarany.

“Andriamanitra dia naniraka ny anjeliny hanetsika ny fon'ny mpamboly iray izay tsy nino ny Baiboly, mba hitarika azy handinika ny faminaniana. Ny anjelin'Andriamanitra dia nitsidika imbetsaka an'io voafidy io, mba hitari-dalana ny sainy sy hanokatra amin'ny fahalalany ireo faminaniana izay efa maizina mandrakariva tamin'ny vahoakan'Andriamanitra. Nomena azy ny fiandohan'ny rojo-pahamarinana, ary notarihina izy hitady rohy manaraka rohy, mandra-pijeriny tamin'ny fahagagana sy ny fankasitrahana ny Tenin'Andriamanitra. Hitany tao ny rojo-pahamarinana tonga lafatra. Io Teny izay noheveriny ho tsy nisy tsindrimandry io dia nisokatra teo anoloan'ny fahitany tamin'ny hatsarany sy ny voninahiny ankehitriny. Hitany fa ny ampahany iray amin'ny Soratra Masina dia manazava ny iray hafa, ary rehefa nisy andininy iray nikatona tamin'ny fahalalany, dia hitany tao amin'ny ampahany hafa amin'ny Teny izay nanazava izany. Noraisiny tamin'ny fifaliana sy tamin'ny fanajana lalina indrindra ary tamin'ny tahotra masina ny Teny masin'Andriamanitra.” Early Writings, 230.

“Ny anjeliny” dia fomba fiteny iray manondro ilay anjely Gabriela.

“Ny tenin'ilay anjely hoe: ‘Izaho no Gabriela, izay mitsangana eo anatrehan'Andriamanitra,’ dia mampiseho fa mitana toerana ambony sy be voninahitra izy ao amin'ny kianjan'ny lanitra. Rehefa tonga hitondra hafatra ho an'i Daniela izy, dia hoy izy: ‘Ary tsy misy olona iray mijoro miaraka amiko amin'izao zavatra izao, afa-tsy Mikaela [Kristy], Andriananao.’ Daniela 10:21. Momba an'i Gabriela no ilazan'ny Mpamonjy ao amin'ny Apokalypsy hoe: ‘Ary Izy naniraka ka nanambara izany tamin'ny alalan'ny anjeliny ho amin'i Jaona mpanompony.’ Apokalypsy 1:1.” Ilay Fitiavan'i Jesosy, 99.

Ny fanondroana marika satanika ho mariky ny Kristy dia tsy fitoviana mitaha amin'ilay fahotana tsy azo avela ihany, fa ilay fahotana tsy azo avela koa dia mifamatotra amin'ny fandavana ireo

iraka izay alefan'i Kristy. Ny "isan'andro" àry dia tonga mariky ny fahotana tsy azo avela, ary rehefa takatra fa ilay "voafidy," dia i William Miller no notarihina ho amin'ny fahazoana marina izany fahamarinana izany, ary rehefa nolavina izany tatỳ aoriana, dia mifanaraka mivantana amin'ny Tesaloniana Faharoa izany, izay indrindra no andalan-tSoratra Masina nahitan'i Miller ny fikarohany. Ny fandavana izany fahamarinana izany dia porofon'ny tsy fitiavana ny fahamarinana, ary izany fikomiana izany no miteraka ny fanesorana ny Fanahy Masina sy ny fanolorana ny fanahy maloto avy amin'i Satana, izay antsoin'i Paoly hoe fitaka mahery.

Tahaka ireo "jiolahin'ny firenenao", izay "manorina ny fahitana", dia tandindon'i Roma jentilisa koa "ny fanatitra isan'andro". Ao amin'ny tontolon-kevitra ny Tesaloniana Faharoa, dia ampianarin'i Paoly fa ny fandavana ny hafatry ny toko faharoa dia porofo fa izay manao izany dia tsy tia ny fahamarinana. Satria tsy tia ny fahamarinana aseho ao amin'io toko io izy, dia omena fampiviliana mahery.

Ny mpaminany rehetra dia miresaka momba ny andro farany, ary ireo andalan-teny voaentanim-panahy teo aloha ato amin'ity lahatsoratra ity dia manondro fa ny fahadisoam-panantenana mahery dia tonga amin'ireo izay tsy tia ny fahamarinana mandritra ny firosahan'ny Fanahy Masina. Ny antokon'olona iray dia mandray ny diloilo, ary ny antokon'olona iray kosa mandray fahadisoam-panantenana mahery.

Ny Fanahy Masina dia arotsaka mandritra io tantara io amin'ny fotoana anesorana ny Fanahy Masina amin'ireo izay mandà ny fitomboan'ny fahalalana izay voaseho mandritra ireo fe-potoam-pitsapana roa amin'ny fotoanan'ny fanisiana tombo-kase, hatramin'ny 11 Septambra 2001 ka hatramin'ilay lalàn'ny Alahady ho avy tsy ho ela. Mamerina andalana iray teo aloha:

"Raha mijery mialoha ny andro farany, dia io hery tsy manam-petra io ihany no manambara, momba ireo izay 'tsy nandray ny fitiavana ny fahamarinana mba hovanjena izy,' hoe: 'Ary noho izany antony izany Andriamanitra handefa fahadisoan-kevitra mahery aminy, mba hinoany lainga; mba hohelohina izy rehetra izay tsy nino ny fahamarinana, fa nifaly tamin'ny tsi-fahamarinana.' Rehefa lavin'izy ireo ny fampianaran'ny Teniny, dia esorin'Andriamanitra ny Fanahiny ka avelany ho azon'ny fitaka izay tiany izy." Early Writings, 46.

Tsikelikely, isan-andalana, ampianarin'i Daniela fa amin'ny andro farany dia ny mpandroba ny firenenao, (mariky an'i Roma) no mampiorina ny fahitana. Ireo mpandroba ireo dia aseho koa ho "ny isan'andro." Ampianarin'i Solomona fa amin'ny andro farany izay tsy manana ny fahitana dia ho levona, izany hoe ho tratra mitanjaka. Ny atao mitanjaka dia ny maha-Laodiseana, ary ny Laodiseana dia virijina adala.

"Ny toetry ny Fiangonana aschon'ireo virijina adala dia resahina koa ho toy ny toetry ny Laodikia." Review and Herald, 19 Aogositra 1890.

Ny maha-virijina adala rehefa tonga ny hafatry ny Antso amin'ny Mamatonalina dia fanehoana izay voasoratr'i Jaona ao amin'ny Apokalypsy toko faha-enina ambin'ny folo hoe: "ny henatry ny fitanjahanao." Ny fampitandreman'i Jaona ao amin'ny loza fahenina dia mifandray amin'ilay firaisana telo sosona eo amin'ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka, izay,

nanomboka tamin'ny 1989, dia eo am-panatanterahana ny fitarihana izao tontolo izao ho any Armagedona.

Ny hafatr'i Paoly ao amin'ny Tesaloniana Faharoa dia tsy ny amin'ny hoe i Roma jentilisa fotsiny no asehon'i Daniela ho “ny fanatitra isan'andro”, fa ny toko dia manasongadina ny fifandraisan'i Roma jentilisa amin'i Roma papa. Roma jentilisa no nisakana (manakana) ilay lehilahin'ny ota tsy hiakatra eo amin'ny seza fiandrianan'ny tany tamin'ny taona 538. Raha vantany vao nesorina i Roma jentilisa, dia nambara “ny zava-miafin'ny heloka”, “ilay ratsy fanahy”, izay ny papa ao Roma. Ao amin'ilay toko, Paoly dia manondro fifandraisana ara-paminaniana manokana eo amin'i Roma jentilisa sy i Roma papa. Ny mandà ny fampianaran'ilay toko dia ny mandà ny fahamarinana sy mandray fitaka mahery.

Aoka tsy hisy hamitaka anareo amin'ny fomba akory; fa izany andro izany tsy ho avy, raha tsy tonga aloha ny fivadiham-pinoana, ary haseho ilay lehilahin'ny ota, dia ny zanaky ny fahaverezana; izay manohitra sy manandra-tena ho ambonin'izay rehetra atao hoe Andriamanitra, na izay ivavahana; ka dia mipetraka ao amin'ny tempolin'Andriamanitra toy ny Andriamanitra izy, sady mampiseho ny tenany ho Andriamanitra. Tsy tsaroanareo va fa, fony mbola teo aminareo aho, dia nilaza izany zavatra izany taminareo? Ary ankehitriny dia fantatrareo izay misakana, mba haseho amin'ny fotoanany izy. Fa ny zava-miafin'ny tsi-fankatoavana dia efa miasa sahady; kanefa izay misakana ankehitriny dia mbola hisakana mandra-panaisotra azy hiala amin'ny lalana. Ary amin'izany dia haseho ilay Ratsy Fanahy, izay holevonin'ny Tompo amin'ny fofonain'ny vavany, ary horinganin'ny famirapiratan'ny fihaviany; dia ilay izay fihaviany araka ny asan'i Satana amin'ny hery rehetra sy famantarana ary fahagagana mandainga, ary amin'ny fitaka rehetra avy amin'ny tsy fahamarinana amin'izay very; satria tsy nandray ny fitiavana ny fahamarinana izy mba hovanjena. Ary noho izany antony izany dia handefasan'Andriamanitra fahadisoan-kevitra mahery izy, mba hinoany lainga; mba hohelohina avokoa izay rehetra tsy nino ny fahamarinana, fa nankafy ny tsy fahamarinana. 2 Tesaloniana 2:3–12.

Nahoana no “voaheloka” ireto olona amin'ny andro farany ireto? Nahoana no ampitondraina “famitahana mahery” izy? Nahoana no “levona” izy ka amin'izany no anehoana ny fahamenaran'ny fitanjahany? Milaza io andalan-teny io fa satria tsy tia ny fahamarinana izy; ary ny fahamarinana aseho ao amin'io toko io dia manambara fa Roma jentilisa, ilay fanjakana fahefatra ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, no hisakana an'i Roma papaly, ilay fanjakana fahadimy ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, tsy hiakatra eo amin'ny seza fiandrianana mandra-panaisotra ny fanompoan-tsampy.

Ny fifandraisana eo amin'i Roma jentilisa sy Roma papa izay aseho ao amin'io toko io dia asehon'i Jaona koa amin'ny fifandraisan'ny fiangonan'i Pergamosy sy ny fiangonan'i Tyatira. Pergamosy dia mifanaraka amin'i Roma jentilisa ary Tyatira dia Roma papa. Paoly sy Jaona dia manome vavolombelona roa momba ny fifandraisan'ireo hery roa ireo, tahaka izay ataon'ny bokin'i Daniela ihany koa.

Ao amin'ny bokin'i Daniela dia averimberina aseho ny fifandraisan'i Roma jentilisa amin'i Roma papaly. Ao amin'i Daniela toko faharoa dia aseho izany amin'ny alalan'ny fifangaroan'ny vy

amin'ny tanimanga malemitemy. Ao amin'i Daniela toko fahafito, samy ireo fanjakana "hafa toetra" i Roma jentilisa sy i Roma papaly; ary na dia asehon'i Daniela toko faharoa ho toy ny fifangaroan-kery roa aza ireo fahefana ireo, dia fantarin'ny toko fahafito kosa fa ny fahefana papaly dia mipoitra avy ao amin'ilay fanjakana manana tandroka folo, dia i Roma jentilisa. Ao amin'i Daniela toko fahavalo, ilay tandroka kely ao amin'ny andininy faha-sivy ka hatramin'ny faha-roa ambin'ny folo dia i Roma amin'ny dingana roa iainany. Ny andininy faha-sivy sy faha-iraka ambin'ny folo dia manondro ilay tandroka kely amin'ny endrika lahy, ka izany no mampahafantatra an'i Roma jentilisa; ary ny andininy faha-folo sy faha-roa ambin'ny folo kosa dia manondro ilay tandroka kely amin'ny endrika vavy, ka izany no mampahafantatra an'i Roma papaly.

Ao amin'ny Daniela toko fahavalo, andininy fahatelo ambin'ny folo, Roma jentilisa sy Roma papa dia aseho ho hery roa mpandringana. Roma jentilisa no hery mpandringana "ny isan'andro", ary Roma papa no hery mpandringana amin'ny fandikan-dalàna. Ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo, andininy fahiraika amby telo-polo, ny hery mpandringana "ny isan'andro" dia ny Roma jentilisa, ary izy no mametraka ny hery fahavetavetana mpandringana, dia ny hery papaly izany. Ao amin'ny toko faharoa ambin'ny folo, andininy fahiraika ambin'ny folo, ny hery mpandringana "ny isan'andro" dia ny Roma jentilisa, ary esorina izany mba hampiorenana ny hery fahavetavetana mpandringana an'ny papa.

Ny fifandraisan'ireo hery roa mpandravarava an'i Roma dia lohahevitra fototra ao amin'ny bokin'i Daniela sy ny Apokalypsy, ary izany fifandraisana izany no ambaran'i Paoly ho fahamarinana izay tsy maintsy tiana raha misy olona te-hiala amin'ilay fitaka mahery vaika vokarin'ny finoana lainga. Tsy miverimberina foana Andriamanitra, ary ny fanehoana tsirairay ny fifandraisan'i Roma jentilisa amin'i Roma papa dia samy mitondra ny fijoroany vavolombelona manokana momba izany foto-kevitra izany; nefa ny mandà ny tandindon'i Roma amin'ny andro farany dia fandavana ny ranonorana farany, ka mandray ilay fitaka mahery vaika ho solony. Izany dia ny hifandraiketana mandrakizay ho Laodiseana mitanjaka.

Ny mpahay tantaran'ny Advantista Laodiseana, na dia tsy mampiseho fanajana masina ny amin'ny anjara asa sy ny asan'i William Miller aza, dia manaiky kosa fa ny fahafantarany ny fifandraisan'i Roma jentilisa sy Roma papaly no rafitra ara-paminaniana nanorenany ny fampiharana ara-paminaniany "rehetra". I Gabriela sy ireo anjely hafa no nitarika an'i Miller hahatakatra ny fifandraisan'i Roma jentilisa sy Roma papaly, nefa tao amin'ny tantarany dia tsy hitany i Roma ho toy ny hery telo sosona ahitana ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka.

Tamin'ny androny dia mbola tsy nanomboka ny anjara asany amin'ny maha-mpaminany sandoka azy i Etazonia, satria ny Protestanta tao Etazonia dia tsy tonga zanakavavin'i Roma raha tsy tamin'ny 1844, ary ny asa fototra nataon'i Miller dia efa napetraka teo amin'ny tabilao 1843 izay novokarina tamin'ny Mey 1842.

Tamin'ny taona 1989 dia novohana ny toambo-kasen'ny andininy enina farany ao amin'ny Daniela toko faha-iraka ambin'ny folo, ary ny iraka ho an'izany vanim-potoana izany dia nahafantatra fa nisy hery telo izay nandalo tao amin'ny andininy faha-40 ka hatramin'ny faha-45 ao amin'io toko

faha-11 io ny asany ara-paminaniana. Ny mpanjakan'ny atsimo ao amin'ny andininy faha-40 dia ny herin'ilay dragona; ny mpanjakan'ny avaratra kosa dia ny herin'ny papa, izay efa noratraina tamin'ny ratra mahafaty azy teo am-piandohan'ilay andininy tamin'ny taona 1798, teo an-tanan'ny herin'ilay dragona, dia i Frantsa tamin'ny andron'i Napoléon. Ao amin'ilay andininy dia manomboka ny asa fanasitranana ny ratra mahafaty azy ny herin'ny papa. Tamin'ny taona 1989 ny mpanjakan'ny avaratra dia namaly bontana ny herin'ilay dragona, dia ny Firaiana Sovietika, izay tamin'izany dia efa tonga mpanjakan'ny atsimo. Rehefa namaly bontana ny Firaiana Sovietika ilay bibin'ny Fivavahana Katolika dia tonga niaraka tamin'ny tafika mpisolo tena avy amin'i Etazonia izy, dia ilay mpaminany sandoka ao amin'ny Apokalypsy toko faha-16. Ilay dragona, mpanjakan'ny atsimo, ilay biby, mpanjakan'ny avaratra, ary ilay mpaminany sandoka asehon'ny kalesy sy ny mpitaingin-tsoavaly ary ny sambo, dia samy aseho ao amin'ny andininy faha-40 avokoa; ary mifarana ao amin'ny andininy faha-45 ny tsipika ara-paminaniana, rehefa tonga amin'ny farany ny herin'ny papa, "ka tsy hisy hanampy azy."

Armagedona, ao amin'ny Apokalypsy toko faha-enina ambin'ny folo, dia faritra ara-jeografia ara-panoharana izay manondro ny fikomian'ny olombelona izay mialoha ny fiverenan'i Kristy. Armagedona dia tandindona; ny teny dia voaforona avy amin'ny teny roa, "Har" izay midika hoe tendrombohitra, sy "Megiddo," izay lohasahan'i Jezirela. Ny zava-misy fa natambatr'i Jaona ny tendrombohitra sy Megiddo, nefa Megiddo dia lohasaha, dia mampahafantatra ny mpianatry ny faminaniana fa Armagedona dia tandindona iray izay ahitana fanondroana ara-jeografia, satria tsy misy tendrombohitra ao amin'ny lohasahan'i Jezirela.

Ny Lohasahan'i Jezirela dia miorina eo anelanelan'ny ranomasina telo (ny Ranomasina Mediterane, ny Ranomasin'i Galilia, ary ny Ranomasina Maty) sy Jerosalema. Eo afovoany ihany izy raha amin'ny faritra avaratr'i Isiraely, ka ireo rano midadasika telo ireo sy Jerosalema dia samy manodidina azy amin'ny lafiny samihafa. Ao amin'ny andininy faha-dimy amby efapolo amin'ny Daniela toko faha-iraika ambin'ny folo no ahatongavan'ny mpanjakan'ny avaratra amin'ny fiafarany, ka tsy misy hanampy azy; ary io andininy io no manondro ny fiafarany ara-jeografia ho eo anelanelan'ny ranomasina sy ny tendrombohitra masina be voninahitr'i Jerosalema. Ny andininy faha-efapolo amin'ny Daniela toko faha-iraika ambin'ny folo no mampiditra ireo hery telo izay lohahevitra amin'ny fanasitranana ny ferin'ny fahafatesan'ny fahefan'ny papa sy ny fiafarany faratampony.

Ny fehezanteny voalohan'ireo andininy ireo dia manondro ny fotoanan'ny farany tamin'ny 1798, fony ny fahefana papaly nahazo ny ratra mahafaty azy, ary ny andininy faha-dimampolo amby efatra dia manondro ny ratra mahafaty maharitra azy. Ny tantara ara-paminaniana eo anelanelan'ny fahafatesana voalohany sy farany an'ilay fahefana papaly dia manambara ny fikomian'ny olombelona, raha averin'izy ireo ny fiakaran'ny fahefana papaly ho ambony indray, rehefa sitrana ny ratra mahafaty azy mialoha ny fahalavoany farany. Ireo andininy enina ireo dia mitondra ny sonian'ny fahamarinana, satria ny fiandohana sy ny fiafarana dia samy fahafatesan'ny fahefana papaly avokoa, ary ny andininy afovoany kosa dia ny fikomian'ny olombelona raha sitrana ilay ratra mahafaty voalohany.

Nomena fahazavana avy tamin'ireo anjely any an-danitra i Miller mikasika ny fifandraisan'i Roma jentilisa sy Roma papaly. Ny fanalahidin'ny fahatakarana'i Miller ny môdely ara-paminaniana, izay nampiasainy tamin'ny fampiharany ara-paminaniana rehetra, dia ny "isan'andro" ao amin'ny Tesaloniana Faharoa. Ny "isan'andro" ao amin'io toka io dia Roma jentilisa, ary izany no nanorina ny fahitana izay tonga azon'i William Miller, satria i Roma, dia ireo mpandroba ny olonao ao amin'ny andininy faha-efatra ambin'ny folo amin'ny toka faha-iraka ambin'ny folo, no manangana ny fahitana.

Ilay iraka natsangana mba hahatakatra ny fitomboan'ny fahalalana tamin'ny 1989 dia tonga nahatakatra ny toetra telo sosona an'i Roma. Miller no iraky ny anjely voalohany sy faharoa, ary azony ny fisehoan'i Roma voalohany sy faharoa mba hampiorina ny fahitana izay natolony tamin'izao tontolo izao. Ilay iraky ny anjely fahatelo kosa dia tonga nahatakatra ny fisehoan'i Roma telo manontolo mba hampiorina ny fahitana izay nomena azy hotorina amin'izao tontolo izao.

Ny fisehoan'i Roma voalohany dia i Roma mpanompo sampy. Avy tamin'i Roma mpanompo sampy no nivoahan'i Roma papa, izay fisehoana faharoa. Avy tamin'ireo fisehoana roa voalohany no nivoahan'i Roma ankehitriny, dia ilay firaisan-kina telo sosona misy ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka.

Hodinihintsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ny fitohizan'ny resabe momba ny "fanatitra isan'andro" eo amin'ny tantaran'ny Advantista.

"Izay mahita ny any ambanin'ny ety ivelany, izay mamaky ny fon'ny olona rehetra, dia milaza ny amin'ireo izay nahazo fahazavana lehibe hoe: 'Tsy ory izy ireo, na talanjona noho ny toe-pitondran-tena sy ara-panahiny.' Eny, nifidy ny alehany ihany izy, ary ny fanahiny dia mankafy ny zava-betavetany. Izaho kosa hifidy ny fitaka hanjo azy, ary hampianjera aminy izay atahorany; satria raha niantso Aho, tsy nisy namaly; raha niteny Aho, dia tsy nihaino izy; fa nanao izay ratsy teo imasoko izy, ary nifidy izay tsy sitrako.' 'Andriamanitra hampandeha fitaka mahery amin'izy ireo, mba hinoany lainga,' satria 'tsy nandray ny fitiavana ny fahamarinana izy mba hovanjena,' 'fa mankafy ny tsi-fahamarinana kosa.' Isaia 66:3, 4; 2 Tesaloniana 2:11, 10, 12.

Nanontany ilay Mpampianatra avy any an-danitra hoe: "Inona no fitaka mahery kokoa afaka mamitaka ny saina noho ny fihatsarambelatsihy fa manangana eo ambonin'ny fanorenana marina ianareo ary eken'Andriamanitra ny asanareo, kanefa raha ny marina dia zavatra maro no tanterahinareo araka ny paikadin'izao tontolo izao ka manota amin'i Jehovah ianareo? Eny, fitaka lehibe izany, famitahana mahasrika izay maka ny sain'ny olona, rehefa ireo izay efa nahalala ny fahamarinana indray mandeha dia mandray ny endriky ny toe-panahy araka an'Andriamanitra ho toy ny fanahy sy ny heriny; rehefa heveriny fa manankarena izy sy nitombo fananana ary tsy manan-java-mahory, kanefa raha ny marina dia sahirana amin'ny zavatra rehetra izy."

"Andriamanitra dia tsy niova manoloana ireo mpanompony mahatoky izay mitandrina ny fitafiany tsy hisy pentina. Fa maro no miantso hoe: 'Fiadanana sy filaminana,' kanefa fandranganana tampoka no mananontanona azy. Raha tsy misy fibebahana lalina, raha tsy

manetry ny fony amin'ny fiaiken-keloka ny olona ka mandray ny fahamarinana araka izay isehoany ao amin'i Jesosy, dia tsy hiditra any an-danitra na oviana na oviana izy. Rehefa tonga ny fanadiovana eo amin'ny laharantsika, dia tsy hipetraka amin'ny fiadanan-tsaina intsony isika, ka hirehareha ho manan-karena sy nitombo fananana, ary tsy mila na inona na inona.

“Iza no mahay miteny marina hoe: ‘Ny volamenanay dia voazaha toetra tao amin'ny afo; ny fitafianay dia tsy misy pentina avy amin'izao tontolo izao’? Hitako ny Mpampianatray nanondro ny fitafian'ilay antsoina hoe fahamarinana. Nesoriny izany, ka nasehony miharihary ny fahalotoana tao ambaniny. Dia hoy Izy tamiko: ‘Tsy hitanao va ny fomba nandrakofany tamim-pisehoana ivelany ny fahalotoany sy ny fahalòvan'ny toetrany? “Endrey! tonga vehivavy janga ny tanàna mahatoky!” Ny tranon'ny Raiko dia natao tranon-barotra, toerana nialan'ny fanatrehan'Andriamanitra sy ny voninahiny! Noho izany antony izany dia misy fahalemena, ary tsy eo ny hery.’” Testimonies, boky faha-8, 249, 250.